

כלכלת האוהלים: לכולם מגיע

נחמיה שטרסלר

איני יודע אם לפרופ' מנואל טרכטנברג היתה תקווה שמנהיגי מחאת האוהלים יקשיבו לדבריו, אך הוא לבטח לא האמין שיזכה למטח כזה של עלבונות.

במשך שבועות הוא מנסה לדבר אתם, לנהל דו-שיח, אך הם מסרבים לקיים כל מגע אתו. בשבוע שעבר קראה לו מנהיגת המחאה דפני ליף "להתפטר לאלתר מראשות ועדת הסרק, וזאת כדי שלא ייזכר בהיסטוריה של עם ישראל כאחראי להונאה השלטונית". על הוועדה הוסיפה ואמרה, שהיא "ועדה שהוקמה בחופזה, שהיא צינית, אכזרית ומטעה את הציבור ביודעין". וכל זאת בלי להחליף מלה עם טרכטנברג, או לראות המלצה אחת שלו.

לכן לא חשוב מה תמליץ הוועדה. מנהיגי המחאה לא יסכימו לשום דבר. לשום פתרון הגיוני המתחשב במגבלות המשק ובמשבר העולמי. הם רוצים לשנות מן היסוד את השיטה הכלכלית; הם נגד כלכלת שוק, נגד הפרטה, נגד תחרות ונגד יוזמה חופשית. הם מעוניינים ב"שינוי השיטה" כך שהמדינה תנהל הכל, תחליט הכל, תקבע הכל, והמשק הפרטי לא יהיה אלא סרף עודף. די לראות את "צוות המומחים" הקיצוני-השמאלי שאספו סביבם כדי להבין, מדוע נהפך טרכטנברג למושא השנאה החדש.

ליף עצמה הצליחה להיהפך, בתוך חודש ימים, למומחית במאקרו-כלכלה. היא אומרת בלי היסוס, שאין לשמור על מסגרת התקציב הקיימת, אלא יש לפתוח את תקציב 2012 ולהגדיל את הוצאות הממשלה באופן חד (מ-43% ל-55% מהתוצר) למען החינוך, הבריאות, הרווחה והדיוור. יש לה גם רשימת דרישות ענקית, המכילה עשרות סעיפים, המשתרעים על פני שמונה עמודים.

כדי לצאת טוב עם כולם היא אומרת, ש"אין להסיט תקציבים מקבוצה אחת לשנייה". כלומר, אסור לפגוע באיש, אסור לקצץ לשום קבוצה, כי לכולם מגיע; גם לחרדים, גם למתנחלים, גם לנכים, גם לחסרי הדיוור, גם לשוכרי הדירות, גם להורים לילדים, גם לאמהות חד-הוריות, גם למעמד הבינוני, גם למעמד הנמוך, גם לקשישים, גם למי שרוצה חופשת לידה ארוכה בתשלום וגם למי שרוצה חופשה רגילה ארוכה. כולם זכאים. זו "הכלכלה החדשה". אין בה סדרי עדיפויות. אין בה אף לא אחד שנפגע. כולם מקבלים יותר, וזהו.

מזל שטרכטנברג, בניגוד לליף, למד כמה שעות כלכלה. הוא יודע היטב, שבכלכלה אין ארוחות חנם. אין יש מאין. הוא יודע, שבשיעור הראשון בכלכלה לומדים על "עקומת התמורה",

המסבירה מדוע יש לוותר על משהו אחד כדי להשיג משהו אחר. לכן טרכטנברג אינו מתכוון לפרוץ את מסגרת התקציב. הוא יודע, שלהגדלת הוצאות הממשלה והעלאת שיעורי המס יש מחיר כלכלי כבד. זה בעצם סם מוות לצמיחה ולתעסוקה. כי ככל שהמדינה נוטלת מהמשק יותר משאבים, כך נשאר למגזר העסקי פחות, ואז הוא יכול להשקיע פחות ולייצר פחות, ואז שיעור הצמיחה יורד, שיעור האבטלה עולה, סך תשלומי המסים פוחת, והמדינה נקלעת לאבטלה ולמשבר המאליצים אותה לבצע תוכנית קיצוצים חדה, הפוגעת בחברה וברווחה. זה בדיוק מה שקורה עכשיו בכמה ממדינות המערב: יוון, אירלנד, ספרד, איטליה, צרפת, בריטניה וארצות הברית.

הרי כבר היינו במצב הביש הזה ב-2003, כאשר הוצאות הממשלה הגיעו ל-51% מהתוצר, החוב הציבורי הגיע ל-99% מהתוצר, ואיש בעולם לא הסכים להלוות לנו אפילו דולר אחד נוסף. המשבר הזה, שהיה כאן לפני שמונה שנים, אילץ את הממשלה לבצע תוכנית קיצוצים חריפה ושורה של רפורמות, שהביאו להקטנת משקל הממשלה במשק, להורדת מסים, לצמיחה של כ-5% בשנה, לירידה באבטלה לרמה נמוכה מאוד של 5.7%, להקטנת החוב הציבורי ל-76% מהתוצר - ולהשגת היציבות היחסית שבה אנו נמצאים כיום.

על היציבות היחסית הזאת יש לשמור. לכן אפשר לבצע שינויים במיסוי וגם שינויים בתוך התקציב, אך אסור בשום אופן לפרוץ את המסגרת. לכן טרכטנברג הוא לא זה ש"מטעה את הציבור". הוא זה שמגן על הציבור, כולל על דפני לייף.